

INLEIDING

CLAUDE LORENT

HET BEKLIJVEN VAN TAAL

Beeldende kunstenaars, in het bijzonder zij die de schilderkunst en de beeldhouwkunst bedrijven aan de hand van gegevens die hen in verbinding stellen met de traditie, maken aanspraak op een beeld dat méér is dan datgene wat ze voorstellen, of dat nu figuratief of abstract is, of opgaat in een veelbetekenende verscheidenheid die achterhaalde categorieën overbodig maakt. Deze tentoonstelling spreekt geen dogma uit of verspreidt geen manifest, ze eigent zich geen stijl toe en beschermt geen coterie, maar ze brengt een aantal kunstenaars samen, onafgezien van de tijd en de verschillende formuleringen; ze verkondigt de duurzaamheid van een manier van uitdrukken die, net zoals literatuur of theater, nooit haar verdelgende meester heeft ontmoet, ondanks de besluiteloosheid van bepaalde mensen, de modes, de ontwikkeling van experimentele paden en het overwicht van avantgardistische gebruiken. Wat deze schilders uit België, Denemarken, Frankrijk, Luxemburg en die ene Belgische beeldhouwer gemeen hebben is dat ze aanspraak maken op een esthetische benadering: zonder die als een doel op zich te beschouwen, erkennen ze dat ze een betere inleiding biedt dan een beeld dat ons frontaal wordt opgedrongen: ze onthult een gevoeligheid aan de wereld, ze betekent vanuit een bijzondere, zelfs vooringenomen optiek, ze is een persoonlijk engagement binnen de artistieke context en een bijzondere stellingname in het permanente culturele debat. Binnendit geheel van confrontatie en complementariteit worden vooral door stilistische verschillen tussen de kunstenaars in deze tentoonstelling precies die kritische beschouwing en dit begrip van de wereld aangemoedigd, die voortvloeiën uit het rekening houden

met het esthetisch karakter van hun werken. Zo wordt een interactief netwerk geweven tussen hun grootste gemene deler en hun specifiek karakter met betrekking tot taal. Hierdoor komen de schilderkunst en de beeldhouwkunst verruimd en verrijkt te voorschijn.

De beeldhouwkunst krijgt, in de handen van Roel d'Haese, eerder noorders aandoende accenten van een getormenteerd expressionisme. Alle werken zijn gemaakt uit bewerkt hout en dateren van het begin van de zestiger jaren.

Het zijn zuilen die uitvoerig bewerkt zijn met formele tekens en antropomorfe grafieken. Hoewel deze beeldhouwwerken met totemallures uitzonderingen vormen binnen het algemeen parcours dat deze licht fantastische kunstenaar heeft afgelegd, waren ze niettemin voorboden van een latere, meer Germaanse wederopflakking; dit verrechtvaardigt hun actualiteit.

De zeven schilders hangen samen op ooghoogte; ze variëren van een haast ascetische radikaliteit tot een uitbundigheid die balanceert op het randje van de overvloed; ze hebben gemeen dat ze het gebied van de abstractie verkennen, maar zonder uitsluiting. Thibaut de Reimpré valt meteen al op door zijn bruisende en wilde onstuimigheid; hij drukt die uit met indringende met zwart bekraste tonaliteiten, met een ingehouden nonchalance. Door een spel van superposities, invoegingen en overdrukken schuiven grafische elementen het geheel binnen en brengen het figurale naar voor. Karel Dierickx fungeert als antithese; zijn werken bevinden zich op de grens van spreken en innerlijke stilte, in een terughoudendheid waarbinnen

enkel past wat noodzakelijk en onmisbaar is voor de gevoelsmatige ademhaling van de trekken. Er wordt een bestaan gesuggereerd vooral door een grafisch effenen en een chromatisch dempen, door de bestaande maar nauwelijks aantoonbare vorm. Jean Paul Huftier is dan weer een voorzanger van de levendige, lichtgevende, uitbundige en genereuze kleur, een adept van vrijwillig gesyncopeerde ritmes, die ondersteund worden door een gestualiteit die nu eens heftig expressief is en dan weer meer in toom gehouden. Hij maakt gebruik van een trillingsgebied dat een communicatieve energie verspreidt, dat straalt met een koortsachtig aura en dat weergalmt met een hakkende maar harmonieuze musicaliteit.

Jean Sivertsen geeft zich eveneens over aan de kleur, met min of meer regelmatige, bedriegelijk repetitieve scanderingen, in zachte en toch fel luminescente pasteltinten. Hij bevrijdt de volle maat van een staat van intense concentratie; zijn werken zijn sober en lyrisch, geblazoeneerd met een diep zwart.

Yves Zurstrassen en Bernard Gaube doorkruisen ditzelfde register van energetische flux op een picturale wijze, zelfs al verschilt hun plastisch vocabularium eerder radikaal. Gaube maakt abstracte schilderijen van een qua structuur en aanpak haast klassieke makelij; ze worden gekenmerkt door een nogal getemperde resonantie, door een chromatisch engagement met betrekking tot het verzachten van zeldzame en gezochte tinten, door een spel met alle subtiliteiten van het weer tevoorschijn komen in transparanten en door het gebruik van tussenruimten als een plaats van extreme gevoeligheid. Hierdoor drukt hij het verlangen

uit naar een versmelting van een streng picturale gedachte en de invloed van het beleefde.

De schilderijen van Yves Zurstrassen hebben een materiaalgebonden gevoeligheid waarvan de oppervlakkige aanwijzingen een afgemeten en beredeneerd fysich engagement vertalen; ze zijn gegeven met zekerheid en zonder spijt. Ze worden nog verrijkt door de herinneringslagen die verstopt zijn in de onderliggende zones. De overweldigende macht van de kleur wordt luid en duidelijk bevestigd. Bij het waarachtig visueel genot dat zo wordt opgeroepen voegen zich door bijtende grafische beelden, onzekere randen en natuurlijke groeven de residuele tekens van het wezen van lichaam en ziel.

Door de betekenis van de materies zouden ze kunnen in relatie gebracht worden met de werken van een Jean-Marie Biwer, ware het niet dat binnen de onhandig omvatte kwelling van het scheppen, deze tastbare existentiële onrust terecht in sourdine wordt geplaatst. Deze onophoudende animatie waarop de pigmentatie rust werkt verwarrend omwille van haar nervositeit; ze voedt zich met prikkels, lichtschijnselen en tinten van onderliggende lagen. Ze dwarsboomt het overwicht van het formele en incarneert het immanentieprincipe.

Zo weerklinken door middel van deze verschillende benaderingen enkele artistieke gezangen in het voorzetten van praktijken die steeds verlevendigd worden en van nieuwe zuurstof voorzien. Ze zijn vol geluiden, hartstocht, innerlijke stilten, vuur en emoties, visies van vandaag.